

045563

INNBERETNING OM FORUNDERSØKELSE AV LOK. 2
HODNANES, TYSNES K. HORDALAND.

INNHOLD

Bakgrunn for undersøkelsen	s.	2
Tidsrom og arbeidsmengde	s.	2
Tidligere registrering	s.	2
Målsetting for undersøkelsen	s.	2
Terrengbeskrivelse	s.	2
Målesystem	s.	3
Arbeidsmetode	s.	3
Lag og profilbeskrivelse	s.	4
Funn	s.	5
Konklusjon	s.	5
Funnkatalog	s.	6
Liste over figurer	s.	8
Fotoliste	s.	9

BAKGRUNN FOR UNDERSØKELSEN

Konflikt med detaljplan for Rv. 547 Flatråker - Hodnanes, ved profil 6550. Søknad fra Hordaland Vegkontor av 14.11.90 om frigiving av lokaliteten.

TIDSROM OG ARBEIDSMENGE

Feltundersøkelsen ble utført i tidsrommet 08.04-19.04. Arbeidet ble utført av Kari Kristoffersen og undertegnede, tilsammen ble det utført ca. 4 ukeverk i felt.

TIDLIGERE REGISTRERING

Lokaliteten ble første gang registrert i september 1990, (innberetning i top.ark v/Trine Johnson). Et av ni prøvestikk ga positivt resultat.

MÅLSETTING FOR UNDERSØKELSEN

Utgangspunktet for undersøkelsen var å avgrense funnførende areal, påvisning av eventuelt kulturlag, samt skaffe grunnlag for vurdering av lokalitetens tilstand når det gjelder forstyrrelser etc.

TERRENGBESKRIVELSE

Lok.2 Hodnanes ligger SV på Tysnes på Hodnanes Gnr. 161 Bnr.1 (Fig. 1). Lokaliteten ligger på ei grasvokst flate mellom to bergknauser Ø-SØ for husa på gården. N for lokaliteten bratt grasvokst stigning. N for lokaliteten står ei stor eik. S for lokaliteten relativt bratt mot sjøen. På den grasvokste flata Ø for lokaliteten er det to dype søkk i terrenget. I følge grunneier er det vestligste dannet av en nå omlagt bekk, mens det andre skyldes tømmertransport ned til sjøen (fig. 2). Fra lokaliteten er det utsyn mot Langenuen og Stord mot S. Området blir i dag brukt til beite.

Lokaliteten ligger ubeskyttet for vind fra vest og sørvest. Derimot ligger lokaliteten godt beskyttet for vind fra nord, under feltundersøkelsen var det storm, uten at dette kunne merkes i noen særlig grad.

MÅLESYSTEM

Det ble satt opp målesystem tilnærmet N-S,Ø-V, med stigende x-koordinat mot målesystemets N og stigende Y-koordinat mot Ø. Profilbenker ble lagt langs 50x-aksen og 50y-aksen (0,50 m brede). Deler av disse ble gravd etter at profilen var dokumentert (50-50,5x 49y og 49x 50-50,5y).

ARBEIDSMETODE

Det positive prøvestykket fra registreringen i sept. 1990 ligger i NØ kvadrant i rute 48x 49y. Det ble åpnet to meterruter på hver side av dette prøvestykket; 49x 47y og 49x 51y. Disse ble gravd stratigrafisk og i kvadranter (0,50 x 0,50 m benevnt med NV-SV-NØ-SØ). De ulike lagene ble videre gravd mekanisk i 10-cm lag benevnt med 0-10, 10-20 osv. All masse ble såldet gjennom 4 mm netting. Dette ble gjort for å forsøke å få et godt overblikk over stratigrafien og funnenes vertikale spredning.

Disse rutene hadde følgende stratigrafi og funnfordeling:

49x 47y: Lag 1: 10 cm gråbrun grusblanda torv.
Lag 2: 30 cm Brun grusblanda sand
Lag 7: 10 cm fin brun sand m/spredte
trekullbiter
Lag 10: 15 cm grå grusblanda sand
Lag 3: 2-5 cm mørk trekullblanda sand
Lag 11: 15-20cm meget fin grå sand (leire?)

I ruta ble det tilsammen gjort 9 funn, 8 i lag 2 og 1 i lag 3 (se fig. 8)

49x 51y: Lag 1: 15-20 cm gråbrun grus og sandblanda torv
Lag 2: 30 cm brun grusblanda sand
Lag 3: 2-5 cm trekullblanda humus
Lag 4: 20 cm Brunt organisk lag, grus- og
steinblanda

I ruta ble det gjort et funn, i lag 3.

Videre ble det åpnet 0,50 m kvadranter langs 49,5y med følgende x-koordinater:
42x SØ, 45x SØ, 47x SØ, 50x NØ, 52x SØ, 53x NØ.
(Markert med stiplet linje på fig. 3)

I SØ kvadrant i 47x 49y ble det gjort 7 funn, 6 av disse i lag 4. I NØ kvadrant 50x 49y ble det gjort 6 funn, disse lå alle i lag 2. Sammen med funnmengden fra prøvestikk 1 fra registreringen i sept. 1990 antydte dette en konsentrasjon av funn mellom 47x og 52 x.

For å få en bedre oversikt over lag 4, som er et mørkt svart organisk grus og steinblanda lag, som ligger relativt dypt (fra ca. 40 cm under torva) ble det benyttet maskin til fjerning av overliggende lag. Massene ble fjernet i en sjakt mellom 49y og 50y, fra 37x til 54x. Rutene 49x 49y og S-kvadrantene av 50x 49y ble satt igjen til profiler. Disse ble senere gravd for hånd.

Lag 4 ble gravd og massene såldet i følgende ruter: 46x 49y (1 funn), 48x 49y (15 funn helt i toppen av laget, senere definert som lag 3 51x 49y (ingen funn)).

LAG OG PROFILBESKRIVELSE

Som det framgår av fig. 4, fig. 5 a og b og fig. 6 består stratigrafien hovedsakelig av følgende lag:

- Lag 1: Gråbrun grusblanda torv.
- Lag 2: Brun grusblanda sand.
- Lag 3: humusblanda trekull
- Lag 4: Brunt organisk grus og steinblanda lag med mye røtter.

Disse lagene finnes over hele lokaliteten, med unntak av lag 3, det trekullblanda sjiktet som synes å være konsentrert omkring 49-51x 47-52y. Lag 3 var mest markant i sørvestre kvadrant i rute 49x 49y (fig. 6)

PROFIL 1 (fig.4)

Lagene 7, 8, 9, 10 og 11 finnes kun mellom 47y og 50y. Lag 7 består av brun fin sand med spredte trekullbiter. Lag 8 er en linse med trekullblanda sand, skiller seg fra lag 7 med at mengden av trekull er større slik at dette gir farge til laget. Lag 10 er grå grusblanda sand. Lag 11 fin grå sand/silt. Overgangen mellom lag 11 og lag 4 mellom 48,5x og 49x er glidende.

PROFIL 2 (fig. 5a og 5b)

Utenom de lagene som er nevnt innledningsvis (lag 1, 2, 3 og 4) fins lag 6; brunrød sand som forøvrig har samme sammensetning som lag 2. Lagene er skilt fr hverandre p.g.a fargen. I overkant av lag 3 mellom 50,5 og 51,4x fins en tynn linse med rød sand: lag 5.

PROFIL 3 (fig. 6)

I denne profilen er lag 3 mest markant, relativt store trekullbiter var konsentrert mellom 49y og 49,3y. Trekull til 14 C-datering ble tatt ut her. Lagene ellers er de samme som beskrevet innledningsvis.

FUNN

FUNNTYPER OG MATERIALE

I alt ble det funnet fire råstofftyper på lokaliteten; flint, kvarts, mylonittlignende materiale og mørk finkornet bergart.

Foruten avslagsmateriale ble det funnet 1 skraper av flint, 1 mikroflekkkerne sekundært brukt som skraper av flint og 3 mulige mikroflekkfragment av flint.

FUNNSPREDNING

Den vertikale funnspredningen framgår av fig. 8 (NB se fig. 8 i sammenheng med fig. 7 som er oversikt over såldete lag). At funnene ikke kan knyttes til et bestemt sjikt tyder på bevegelse i massene. Med utgangspunkt i vertikal spredning av de ulike råstofftypene får man samme inntrykk med unntak av den mørke finkornete bergarten som synes å ha en markant konsentrasjon til lag 3. Også den horisontale funnspredningen viser en konsentrasjon av den mørke finkornete bergarten mellom 47-50x og 49-52y (fig.9 a).

DATERING

På bakgrunn av det sparsomme funnmaterialet er det vanskelig å datere lokaliteten. Fragmentene av mikroflekker sammen med en sekundært brukt mikroflekkkerne antyder mesolittisk tid. Det samme gjør fraværet av rhyolitt (hovedsakelig neolittisk). Nærmere datering innenfor mesolittikum er ikke mulig. En ¹⁴C-datering vil kunne datere lag 3, som avslagsmateriale av mørk finkornet bergart er knyttet til.

KONKLUSJON

Den vertikale funnspredningen antyder enten flere faser (lite trolig på grunn av at de ulike råstoffene synes å være representert i alle lag) eller mye bevegelse i massene. Naturlige aktiviteter som bekk og sig fra den bratte grusbakken i lokalitetens bak-kant, samt tømmerfrakting ned til sjøen (dyp fure i terrenget fig. 2) kan ha forårsaket forstyrrelser. Det våte organiske, grus og steinblanda laget (lag 4) umiddelbart under trekull-laget (lag 3) vanskeliggjør påvisning av strukturer.

Bergen 26.04.91
Trine Johnson



FUNNKATALOG B 14730 LOK.1 HODNANES, TYSNES K.

1 skraper av flint (brent), 3 mikroflekkefragment av flint, 1 mikroflekkkjeerne sekundært retusjert og brukt til skraper, 5 avsl. av kvarts, 18 avsl. av mylonittlignende materiale, 13 avsl. av flint, 17 avsl. av mørk finkornet bergart. 1 vannrullet flintbit.

Fordelt slik:

- 42x 49y SØ-kvadrant
Lag 1: 1 avsl. kvarts
1 avsl. mylonittlignende materiale.
Lag 2: 2 avsl. flint
Lag 4: 1 avsl. flint
- 45x 49y SØ-kvadrant
Lag 1: 1 skraper av flint(brent)
1 avsl. av flint.
Lag 4: 1 avsl. myl.lignende materiale
- 46x 49y Hele ruta
Lag 4: 1 avsl. av flint
- 47x 49y SØ-kvadrant
Lag 2: 1 avsl. av mørk finkornet bergart
Lag 4: 1 mikroflekkefragm. av flint
1 avsl. flint
3 avsl. myl.lignende materi
1 avsl. kvarts
- 48x 49y hele ruta
Lag 3 og overgang til lag 4
1 mikroflekkkjeerne av flint sekundært
brukt som skraper
9 avsl. mørk finkornet bergart
3 avsl. flint
2 avsl. mylonittlignende materiale
- 49x 47y NØ-kvadrant
Lag 2: 2 avsl. mylonittlign. materiale
1 stykke av samme. Natur ?
NV-kvadrant
Lag 2 10-20 cm: 2 avsl. myl.lign. materiale
20-30 cm: 1 avsl. kvarts
SØ-kvadrant
Lag 2 20-30 cm: 1 mikrofl.fragm. av flint
SV-kvadrant
Lag 2 0-10 cm: 1 avsl.mylonittlign. materiale
Lag 3: 1 avsl. flint
- 49x 48y SØ-kvadrant
Lag 3: 1 avsl. flint

- 49x 49y SØ-kvadrant
Lag 3: 1 avsl. mørk finkornet bergart
- 49x 50y NV-kvadrant
Lag 3: 1 avsl. mørk finkornet bergart
Lag 4: 1 avsl. mørk finkornet bergart
NØ-kvadrant
Lag 3: 1 avsl. kvarts
1 avsl. mørk finkornet bergart
SØ-kvadrant
Lag 1: 1 avsl. flint
- 49x 51y NV-kvadrant
Lag 3: 1 avsl. mørk finkornet bergart
- 50x 49y NØ-kvadrant
Lag 2: 10-20 cm 1 avsl. mylonitt-lign.materiale
20-30 cm 4 avsl. mylonitt-lign.materiale
1 avsl. kvarts
- 52x 49y SØ-kvadrant
Lag 2 0-10 cm: 1 mikrofl.fragment flint
Lag 4 1 avsl. flint
2 avsl. mylonittlign. materiale
- 53x 49y NØ-kvadrant lag 6 1 vannrullet flintbit.

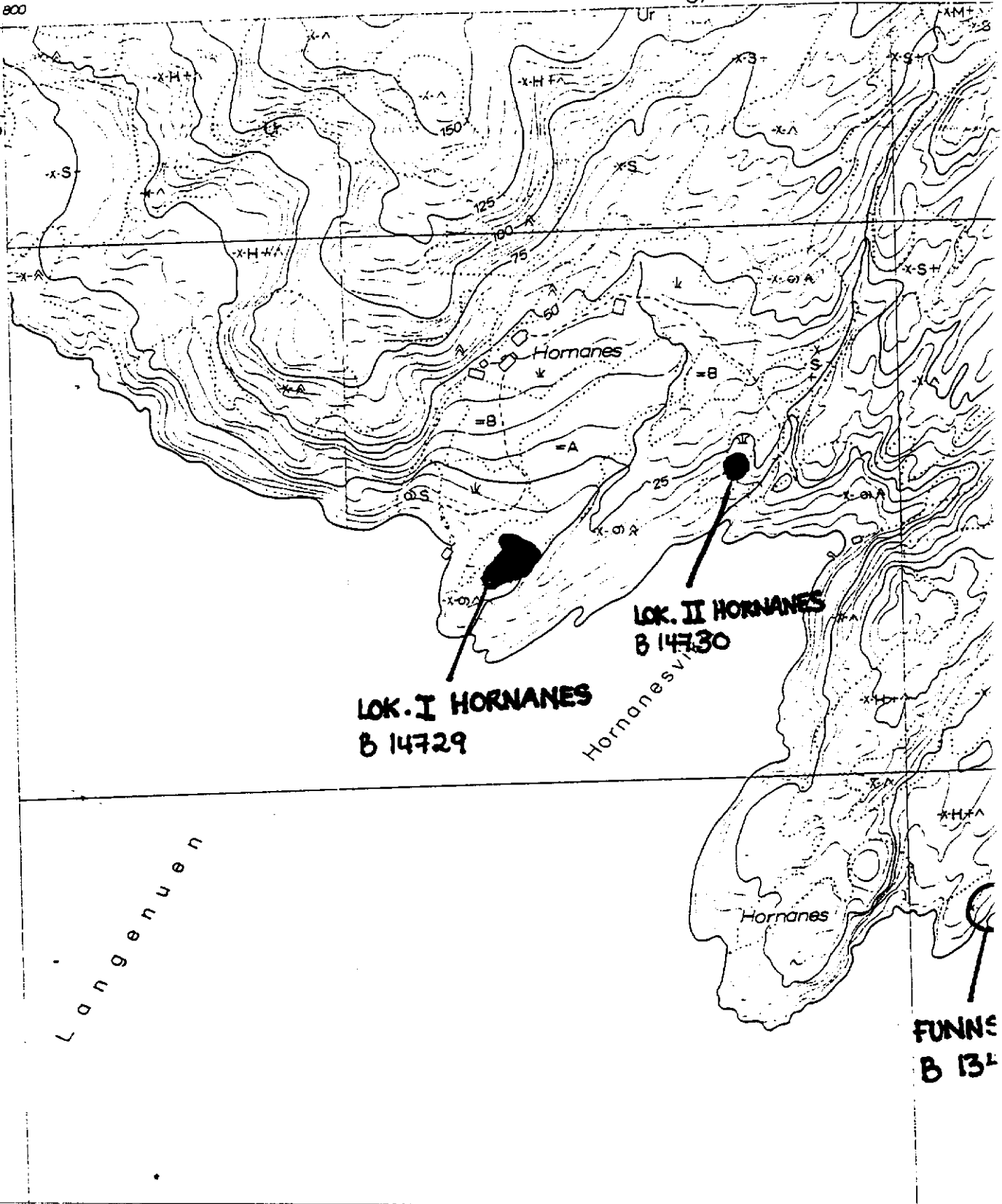
LISTE OVER FIGURER

- Fig. 1 Kartutsnitt
- Fig. 2 Lokalitetsskisse
- Fig. 3 Utgravd areal
- Fig. 4 Profil 1 50x 47-52y
- Fig. 5 Profil 2 45-54x 50y
- Fig. 6 Profil 3 49x 49-50y
- Fig. 7 Oversikt over såldete lag
- Fig. 8 Oversikt vertikal funnspredning
- Fig. 9 a) horisontal funnspredning råstoff
b) horisontal funnspredn. antall funn
c) utbredelse trekull-lag

307

Y- 28 800
X 27 200

245



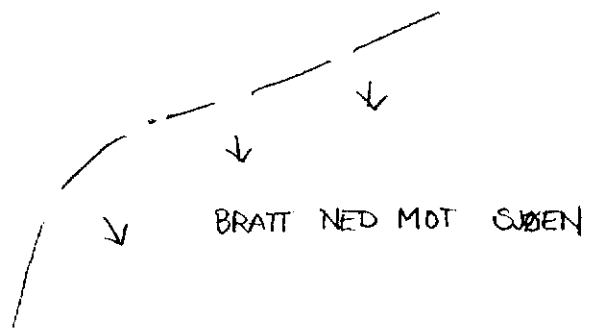
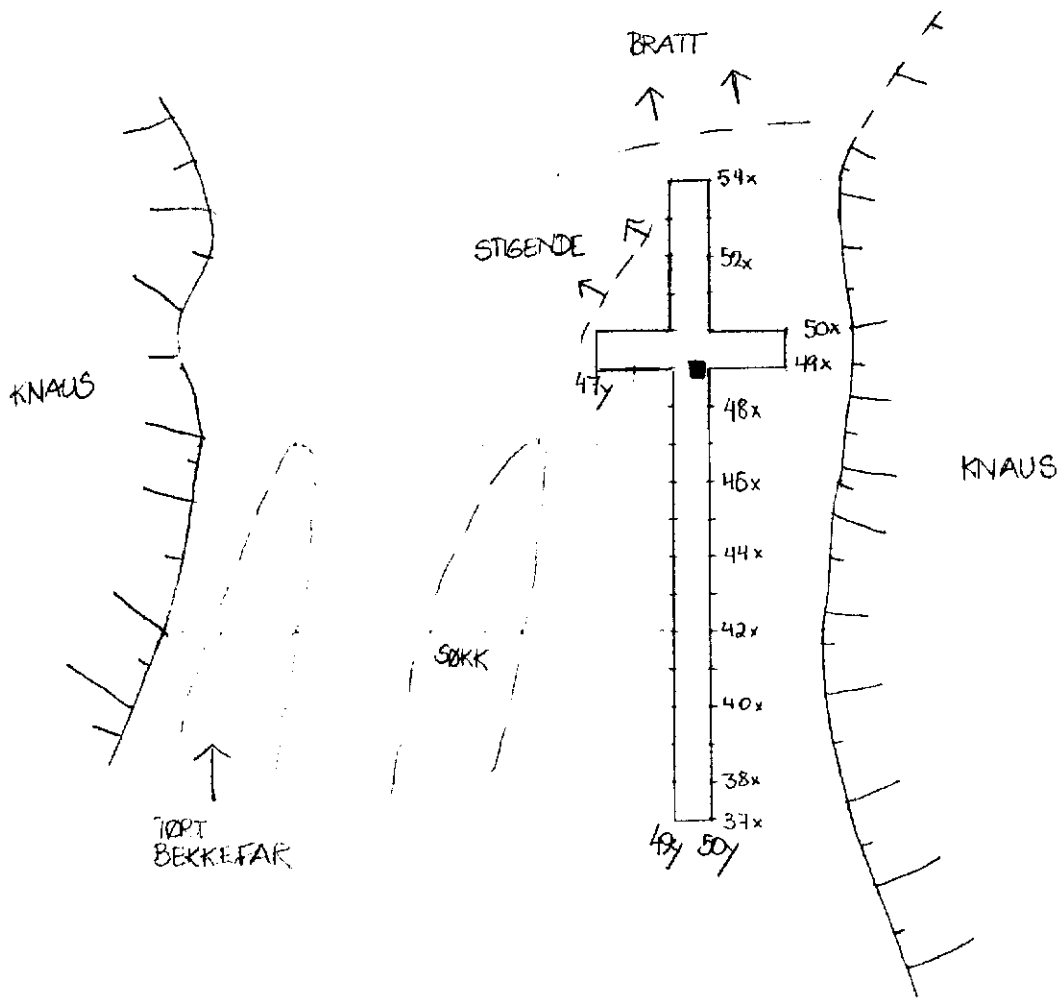
LOK. I HORNANES
B 14729

LOK. II HORNANES
B 14730

Hornanesvi

Langenuen

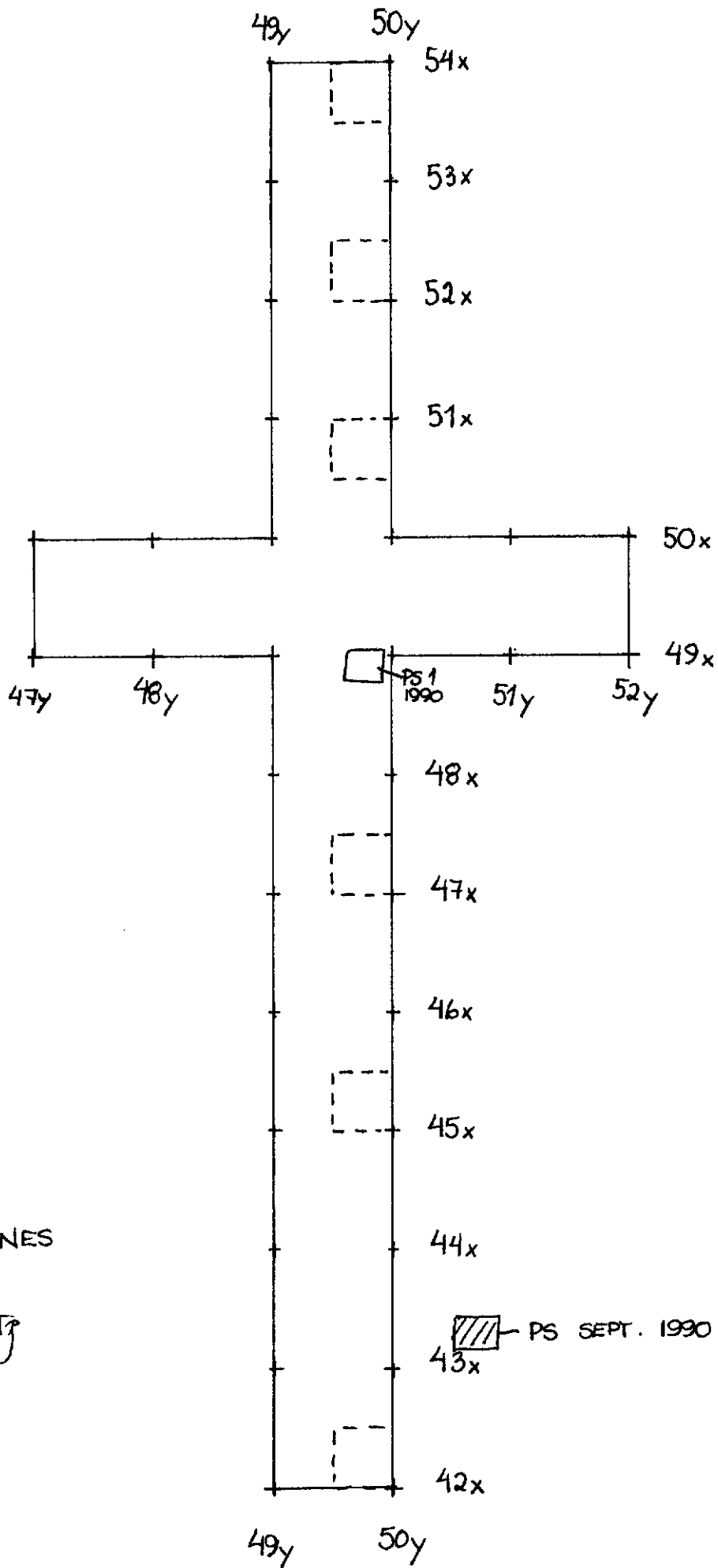
FUNNE
B 134



LOK II HODNANES
 TYSNES K.
 M = 1:200
 LOK. SKISSE
 19.04.91 Tj.
 ■ = POS. PRIVESTIKK
 REG. SEPT 1990



FIG 2



LOK. II HODNANES
 TYSNES K.
 M = 1 : 50
 APRIL 1991 Tj

FIG. 3

47y
50x +

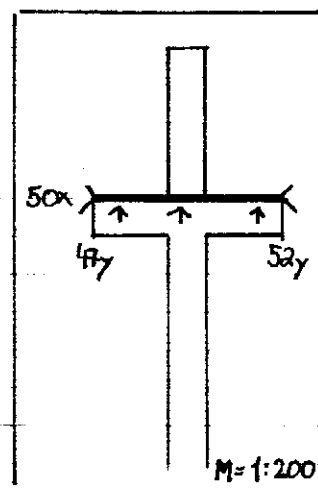
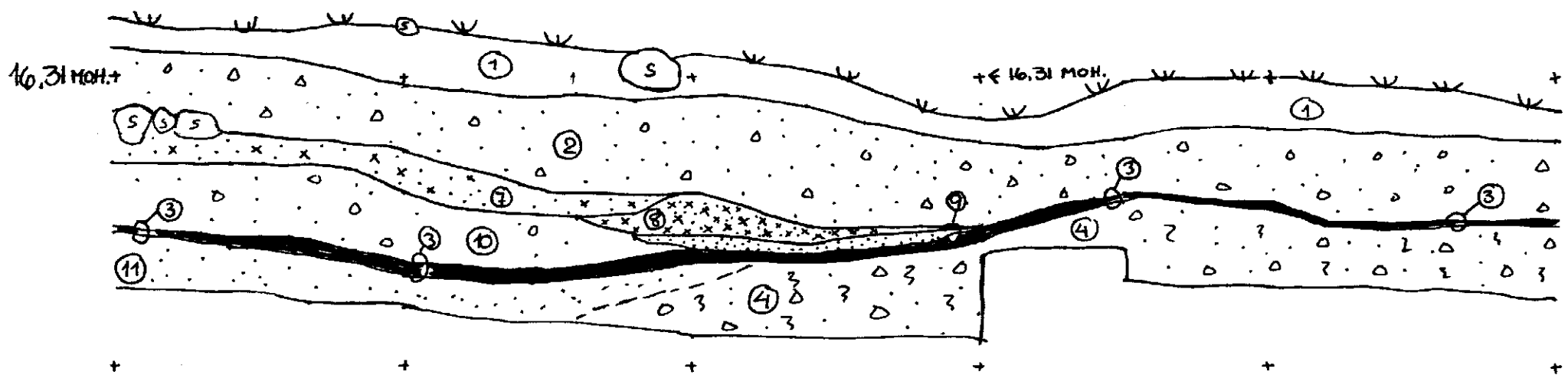
48y
+

49y
+

50y
+

51y
+

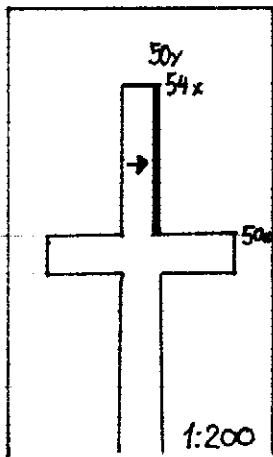
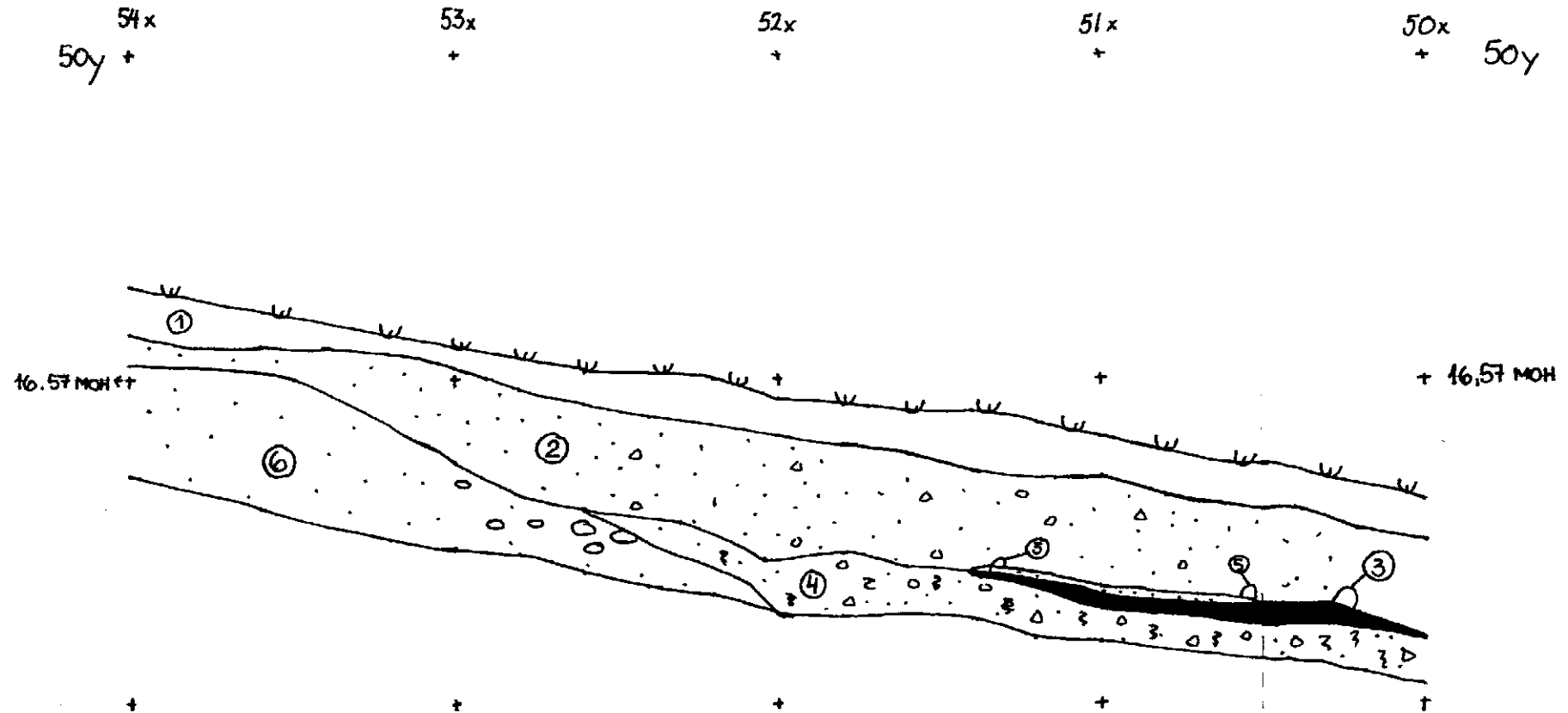
52y
+



- Lag ① : Torr, grå grus- og sandblanda
- Lag ② : Brun grusblanda sand
- Lag ③ : Trekullblandet humus
- Lag ④ : Brunnt organisk lag, grus- og steinbl.
- Lag ⑦ : Fin brun sand m/ spætte trekullbiter.
- Lag ⑧ : Linne m/ trekullblanda sand.
- Lag ⑨ : qul til rødlig sand.
- Lag ⑩ : grå grusblanda sand
- Lag ⑪ : Svænt fin grå sand.

LOK II HODNANES, TYSNESK.
 PROFIL 1. 47y - 52y 50x
 M = 1:200
 19.04.91 Tj / KKK

- SIGNATURER:
- △ = GRUS
 - ∴ = SAND
 - Σ = ORG. MATERIALE
 - = TREKULL-LAG
 - x = TREKULLBITER.



- LAG ① : TORV, grå grus- og sandbl.
- LAG ② : BRUN GRUSBL. SAND
- LAG ③ : TREKULLBL. HUMUS M/SKJØRBR. STEIN
- LAG ④ : MEGET ORGANISK, GRUSBANDET,
NOE STEIN
- LAG ⑤ : RØDLIG SAND
- LAG ⑥ : BRUN SAND, - NOE MER RØD ENN ②

LOK. II HODNANES, TYSNES K.
 PROFIL 250x - 54x 50y
 M = 1:20
 17.04.91 KKK

FIG. 5A

50x
16.67mH+

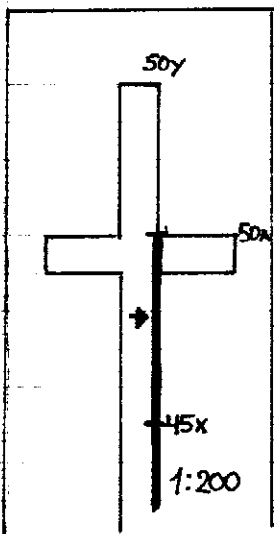
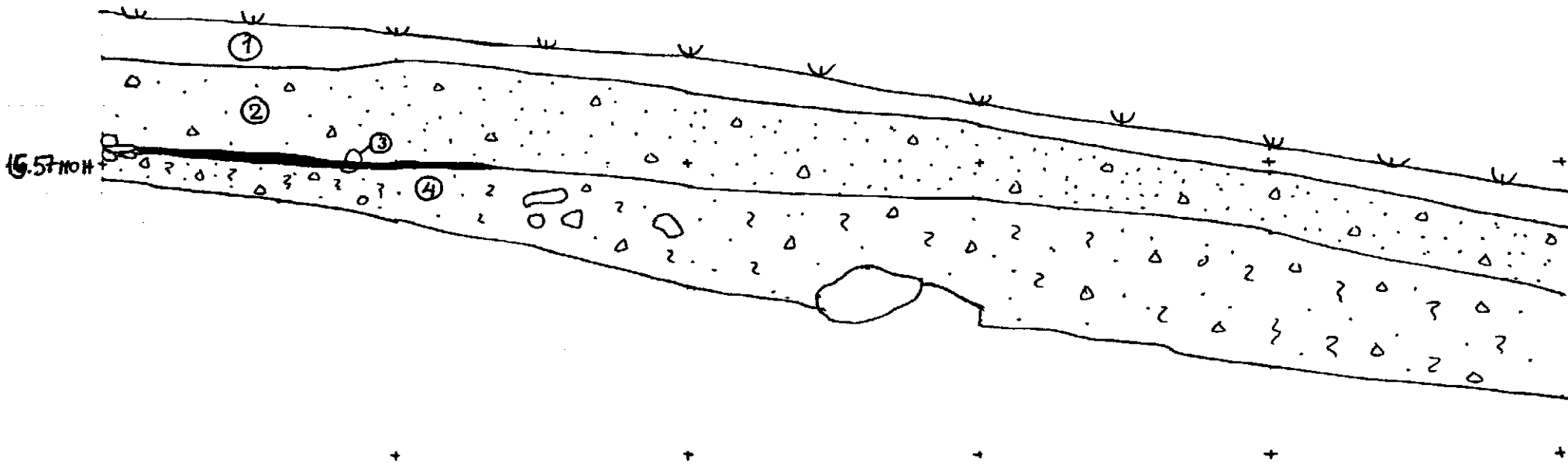
49x
+

48x
+

47x
+

46x
+

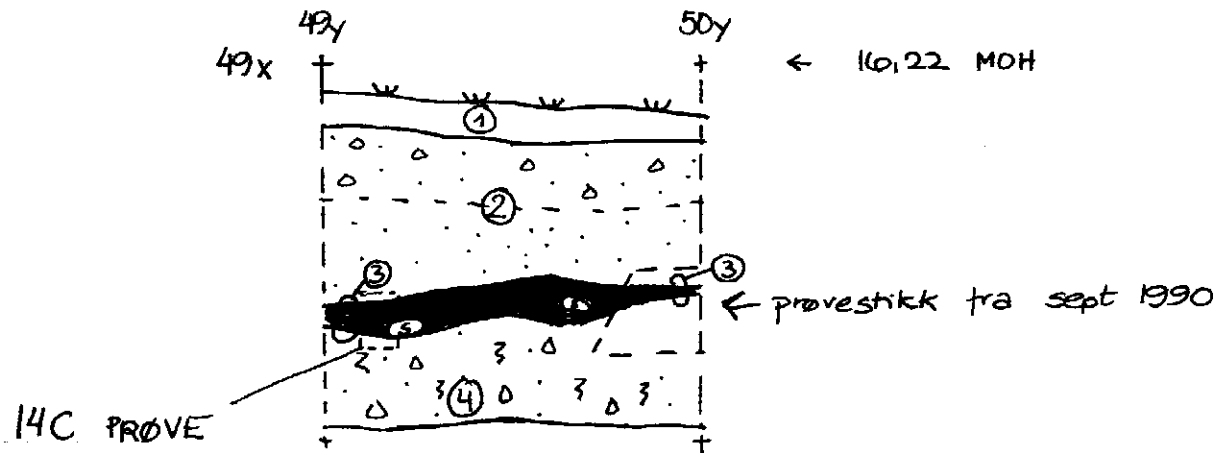
45x
+



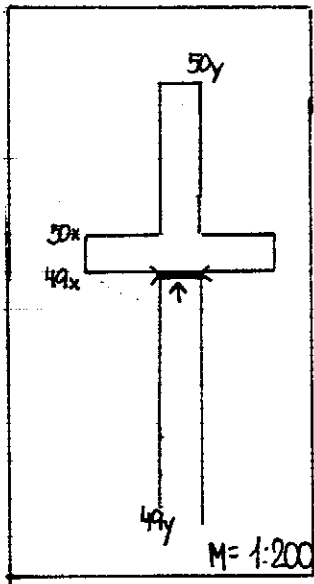
- LAG ① : Torv, grå grus- og sandblanda
- LAG ② : Brun grusblanda sand.
- LAG ③ : Trekullblanda humus m/ skjorbrent stein
- LAG ④ : Meget organisk, grusblande m/ nbe stein

LOK. II HODNANES
 PROFIL 2 45x - 50x50y
 M = 1:20
 17.04.91 J
 TYSNES K.

FIG. 5B



- lag ① : grå grus - og sandblandet torr
- lag ② : brun grusblandet sand
under stiplede linje, mindre stein
- lag ③ : Trekullblandet humus m/stejbrent stein
- lag ④ : Brunt svart organisk lag m/mye stein.



LOK II HODNANES, TYSNES K.
 PROFIL 3 49y - 50y 49x
 M = 1:20
 17.04.91 Tj.

Fig. 6

Såldete lag

	42x	45x	46x	47x	48x	49x	49x	49x	49x	49x	50x	52x	53x
Lag	49y	49y	49y	49y	49y	47y	48y	49y	50y	51y	49y	49y	49y
1	x	x		x		x			x	x	x	x	x
2	x	x		x		x			x	x	x	x	x
3	0	0	0	0	x	x	x	x	x	x	x	0	0
4	x	x	x	x	x	0	0	x	x	x	x	x	0
6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	x

x = laget er gravd; kvadrant eller hel rute

0 = laget finnes ikke

Åpent = laget ikke gravd

VERTIKAL FUNNSPREDNING

Lag	Rute												
	42x 49y	45x 49y	46x 49y	47x 49y	48x 49y	49x 47y	49x 48y	49x 49y	49x 50y	49x 51y	50x 49y	52x 49y	53x 49y
1	1	2						1					
2	2			1		8					6	1	
3					15	1	1	1	3	1			
4	1	1	1	6					2				3
(6)*													(1)*

* Lag 6 finnes kun i lokalitetens nordre del (fig.)

DE ULIKE MATERIALERS VERTIKALE FORDELING

	Flint	Mylonitt.lign	Kvarts	Mørk. fink.bergart
Lag 1	3	1	1	
Lag 2	3	8	2	1
Lag 3	7	2	1	13
Lag 4	3	6	1	1
Lag 6*	1			

FIG 8

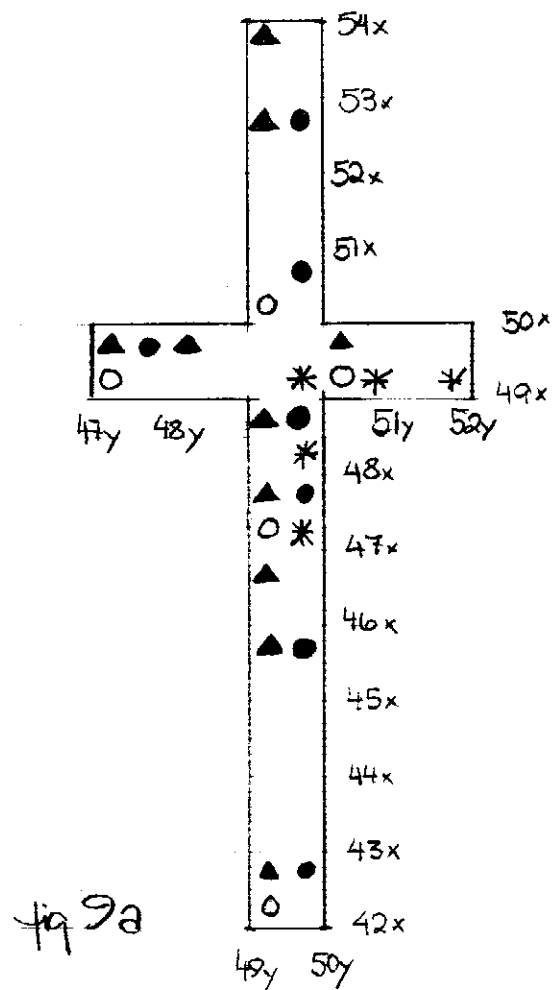


fig 9a

HORIZONTAL FUNNSPREDNING, RÄSTOFFTYPE

- ▲ = FLINT
- * = MÖRK FINKORNET B.A.
- = MYLONIT LIGNENDE
- = KVARTS

M = 1 : 100

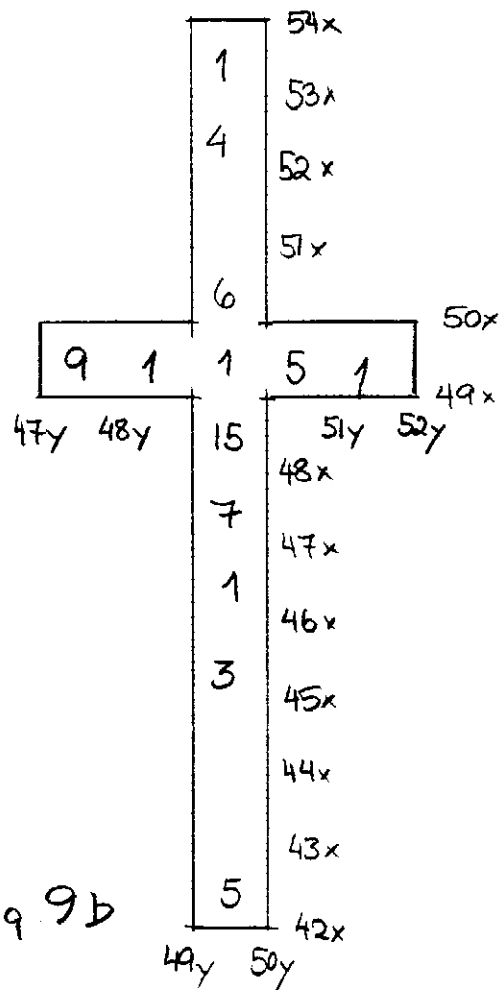


fig 9b

HORIZONTAL FUNNSPR. ANTALL FUNN

M = 1 : 100

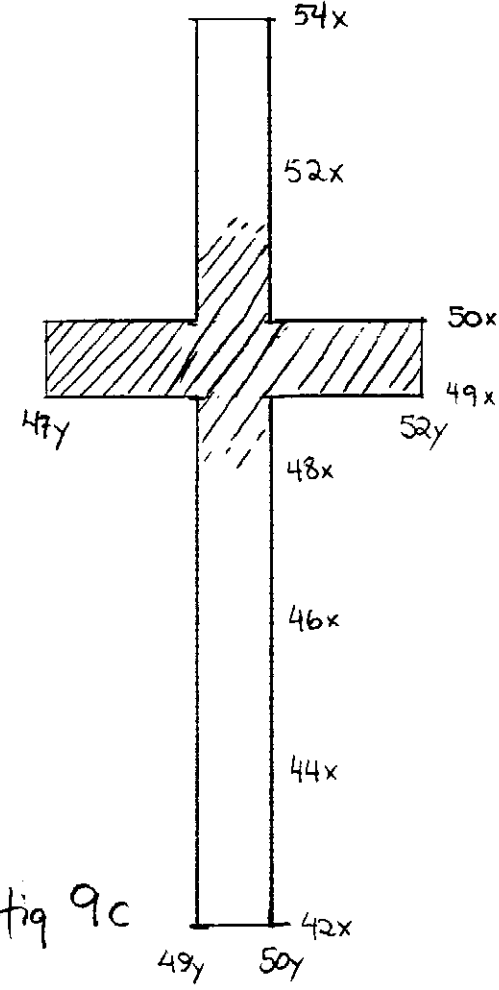


fig 9c

UTBREDELSE TREKOLL-LAG